

Het schrijven van een betoog

1 maart 1993

Auteurs: Beatrice Poot, Brenda Groenendaal

Volume: 22

Nummer: 4

Pagina's: 13-35

Documenten

- [vonk_jrg22_057.pdf](#)

het schrijven van een betoog beatrice poot m m v brenda groenendaal de cursus het schrijven van een betoog is het resultaat van het onderzoek dat wij deden ter afsluiting van de postdoctorale lerarenopleiding aan het instituut voor de lerarenopleiding van de universiteit van amsterdam bij het onderzoek wilden wij zoveel mogelijk aansluiten bij de beroepspraktijk de vraag van de leerkrachten van het montessori lyceum amsterdam naar een verandering in het schrijfonderwijs voor de havo bovenbouw2 was dan ook een welkome uitnodiging voor ons onderzoek en nederlands eindexamen om mee te nemen naar het examen deze kent bij de stalopdracht twee manieren van schrijven het gedocumenteerde mogelijkheden het schrijven schrijven op basis van informatie een opstel van een opstel over een van de schrijven op het examen gegeven titels toch werkte dit nog niet naar volle tevredenheid en het schrijven van een denheid besloten werd dat er meer aan opstel aan de hand van een dacht geschonken moest worden aan de documentatiemap 62 bij deze variant vorm van het eindresultaat uiteindelijk werd stelt de leerling in het laatste schooljaar gekozen voor het betoog als eindexamen twee documentatiemappen samen voor opstel ons werd gevraagd een onderzoek het examen maakt de leerkracht voor ieder naar het schrijfonderwijs te verrichten en re leerling twee opdrachten per map het lesmateriaal voor het schrijven van een voordeel van het b2 opstel is dat de leerling betoog in de vierde klas van het havo te gaan over een bekend onderwerp schrijven ontwikkelen de leerkrachten van het montessori lyceum voordat wij begonnen met het maken van waren niet tevreden over de resultaten van het lesmateriaal inventariseerden wij de het werken met de b2 map in de havo wensen van de leerkrachten de belangrijk bovenbouw de leerkrachten werkten al met ste voorwaarden die de leerkrachten stel een experimentele alternatieve b2 map dit den waren experiment hield in dat leerkrachten een het lesmateriaal moet geschikt zijn voor onderwerp kozen en informatie verzamelden montessori onderwijs dit betekent dat en bewerkten de leerlingen konden kiezen het materiaal zelfinstruerend moet zijn voor deze map of een eigen map de leerling zodat de leerlingen er zelfstandig mee kunnen werken die voor de alternatieve map kozen kunnen werken werkten in groepjes aan het samenvatten en in het lesmateriaal moet het schrijven van bewerken van de artikelen uit de map het een betoog centraal staan het lesmaterie resultaat was dat elke leerling een map had riaal moet de leerlingen voor-

bereiden op maart april 1993 nummer 4 22e jaargang gedocumenteerd schrijven zoals met de jaar aangeboden worden dat kan als voor alternatieve b2 map werd nagestreefd deel hebben dat de stof beter beklijft dan de werkbelasting voor de leerkracht mag een aaneengesloten schrijfbik beslist niet groter zijn dan bij de traditionele b2 map onze eerste stap bestond uit het doome leerstof men van schoolboeken cursusmateriaal voor het schrijven van zakelijke teksten en met de inhoudelijke eisen hebben wij even literatuur op het gebied van de taalbeheer eens rekening gehouden middels de les sing in het lesmateriaal leren wij de leerlin sen-cyclus leren de leerlingen doel en gen stellingen te formuleren die een voorstel publiekgericht te schrijven dit komt tot inhouden waarover je van mening kunt veruiting in het type opdrachten en de com schillen voor de uitwerking van het theore mentaarformulieren de wens van de leer tische gedeelte gebruikten wij braet krachten om de leerlingen te laten oefenen berkenbosch 1989 van eenieren 1983 in deelvaardigheden hebben wij in het en rijlaarsdam 1987 1989 materiaal gere-aliseerd in ons lesmateriaal hebben wij gekozen voor eenvoudige basisschema s voor de opbouw van een betoog kennis over bij de vorm van het lesmateriaal voor-beeld subargumenten en drogredenen achten wij niet noodzakelijk voor de doel groep de leerkrachten zien immers het in ons lesmateriaal staat het schrijven van havo vooral als een praktische opleiding een betoog centraal om aan te geven dat de theoretische verdieping zou gereser een betoog slechts een van de verschillen veerd kunnen worden voor het vwo de tekstsoorten is beginnen wij met een al-gemene inleiding over tekstsoorten geleidelijk wordt het accent gelegd op het be-toog en wordt met het verwerken van de beg rijpelijkheid informatie toegewerkt naar het gedocumen teerd schrijven van een betoog na deze naar aanleiding van de ervaring van de leer lessencyclus kunnen de leerlingen zelfstar krachten met de artikelen uit de altematie dig een betoog schrijven op basis van de ve b2 map gaven zij te kennen behoefte te informatie uit de alternatieve b2 map hebben aan documentatiemateriaal dat we hebben geprobeerd het leereffect bij de voor leer-lingen beter toegankelijk is leerlingen te verhogen en tegelijkertijd de hiermee hebben wij rekening gehouden bij werkbelasting voor de leerkrachten te verla de onderwerp en artikelkeuze bij de keuze gen door antwoordvellen op te nemen en van de artikelen ging het vooral om de door correctieformulieren op te stellen com-binatie van de factoren moeilijkheids waarmee de leerlingen zowel hun eigen graad en lengte als bronnen gebruikten wij betoog als dat van medeleerlingen kun-nen indien mogelijk tijdschriften waarvan wij becommentarieren de leerkracht ni-jgt uit vermoedden dat ze door leerlingen gelezen eindelijk de verwerking in han-den en beoor worden waar het moeilijk was geschikte deelt het herschreven be-toog artikelen te vinden schreven wij de teksten de blokken zijn afgebakende een-heden bin zelf op basis van documentatie bij geschik nen de cyclus het schrijven van een te artikelen was toch steeds enige bewer betoog zo kan de stof verspreid door het king nodig 1 22e jaargang nummer 4 maart april 1993 wij hebben de the-orie in kleine stukjes beschrijving van het opgedeeld en de formulering zo een-voudig mogelijk gehouden de theorie hoeft nau materiaal welijks verdere uitleg wij denken dat de leerlingen met weinig moeite de theorie zelf natuurlijk was het niet mogelijk het gehele kunnen toepassen in de oefeningen lespakket van 64 pagi-

na s hier af te druk ken om een indruk van de methode te geven hebben we toch zoveel mogelijk opgenomen dat gaat ten koste van de lay bruikbaarheid out die in de oorspronkelijke opzet juist zo belangrijk is overzichtelijke bladzijden met een deel van het lesmateriaal heb ik samen kadertjes en formulieren om de antwoorden met twee collega s gebruikt in havo 4 ici op in te vullen werken voor de leerlingen een scholengemeenschap in amstelveen motiverend we verwachten echter dat elke we besloten gezien de tijd alleen blok leerkracht zelf in staat is het lesmateriaal twee en drie te gebruiken bovendien kon aantrekkelijk vorm te geven hieronder zul het eerste blok over tekstsoorten bekend len we nog iets verder op de opzet van de worden verondersteld op deze school lessenserie ingaan maken de leerlingen de documentatiemap zelf aan de hand van deze map schreven in blok 1 maken de leerlingen kennis met de leerlingen later zelfstandig een betoog theorie over verschillende tekstsoorten het was leuk om te zien dat het materiaal in vanuit deze algemene kennis verschuift het de praktijk bruikbaar was uiteindelijk bleken accent geleidelijk naar de overtuigende tekst er wel wat onderdelen te zijn die toelichting de leerlingen oefenen in dit blok onder ande behoeften stelling en argument werden re met het herschrijven van een informatieve beter begrepen na klassikale toelichting met tekst tot een betogende tekst doel van dit wat voorbeelden we merkten bovendien blok is enerzijds de leerlingen het verschil dat het voor de leerlingen erg moeilijk was tussen informeren en overtuigen te laten om zelf argumenten voor het havo onder ervaren anderzijds is het doel de leerlingen wijs op te sommen de oplossing die wij te leren dat het schrijven van een tekst met kozen was in een idassegesprek wat voor een publiek en een doel te maken heeft delen van het havo onderwijs te bespre omwille van de ruimte hebben we hier de ken de leerlingen werden gestimuleerd zelf voorbeeldteksten weggelaten de leerkracht andere voordelen te bedenken kan zelf uit een krant of tijdschrift voorbeel het resultaat van de cursus zoals dat naar den van de verschillende tekstsoorten knip voren kwam uit de schrijfprodukten van de pen voor opdracht twee en drie kan het leerlingen was over het algemeen bevredi best gekozen worden voor een informatief gend waar de betoogjes aan het eind van tekstje en een tekst of plaatje met veel cijfer blok twee nog vrij strak het stramien van materiaal waaruit argumenten kunnen wor het voorbeeld volgden werden de betogen den afgeleid het is voor leerlingen leuk als voor het havo onderwijs al veel persoonlijk dit over een actueel en boeiend onderwerp ker en zelfstandiger ter afsluiting van de gaat een goede bron voor materiaal is het informatiemap schreven de leerlingen nog knipselbestand van de openbare bibliotheek een betoog nc merkte dat het voor leerlingen vrij moeilijk was zelfstandig de gehele in blok 2 introduceren wij het betoog en cursus op hun onderwerp toe te passen bieden wij de leerlingen specifieke kennis het laatste blok had hierbij nog wat oefen en oefenstof aan gericht op het betoog in ning kunnen geven dit blok komt de basistheorie van het maart april 1993 nummer 4 22e jaargang betoog aan de orde de leerlingen recon ling het onderwerp van het betoog is het strueren zelf een betoog tegen televisie havo onderwijs voor het vlaamse onder kwissen daarna analyseren ze dit betoog in wijs is dit niet relevant maar de methode alineas kernzinnen en argumenten na een kan vrij eenvoudig op een ander actueel paar oefeningen met stellingen argumenten onderw-

erp worden toegepast en signaalwoorden schrijven ze uiteindelijk zelf een betoogje voor kwissen blok 4 is een oefening in het schrijven op basis van documentatie waarbij de leerlin in blok 3 wordt de theorie op een andere gen begeleid worden in het zelfstandig manier herhaald vanuit deelvaardigheden schrijven van een betoog het blok bevat wordt naar een betoog toegewerkt de documentatiemateriaal waarbij wij formulie opdrachten bestaan uit het uitwerken van ren gemaakt hebben die als hulpmiddel bij argumenten tot alinea s door lezersvragen te de verwerking dienen wij sturen de leerlin stellen en die uitte werken tot een complete gen bij het verzamelen van de argumenten alinea na het middenstuk schrijven de leer uit de artikelen uiteindelijk beschikken de lingen verschillende inleidingen en slotali leerlingen over een schema op grond waar nea s uiteindelijk construeren ze hieruit een van zij het betoog kunnen schrijven het betoog dat ze in de laatste versie corrigeren onderwerp van dit blok is de on bekende op het gebruik van signaalwoorden en spel donor blok 1 tekstsoorten d081 een schrijver schrijft met een doel hij schrijft omdat hij bij de lezer iets wil bereiken de tekst is het middel tot dat doel de schrijver kan de lezers willen vermaken informeren of overtuigen als lezer heb je ervaring met verschillende tekstsoorten je zult niet alle teksten op dezelfde manier lezen in een advertentie bijvoorbeeld roept de fabrikant van een produkt je op zijn artikel te kopen meestal geeft de maker of verkoper redenen waarom het produkt zo goed of belangrijk is het is gezand je wardl ar slank van en je hoort er helemaal by opdracht i schrijf van de onderstaande teksten op wat het doel is vermaken informeren of overtuigen bij deze opdracht kan de leerkracht zelf berichtjes uit kranten of tijdschriften knip publiek in deze cursus schrijf je steeds met een doel en een lezerspubliek voor ogen het is belang rijk om te weten voor wie je schrijft dan kun je namelijk de tekst zoveel mogelijk aanpassen aan wat je lezers al weten en wat ze interesseert als je reclame maakt voor een brommer zul je dat in een jongerentijdschrift anders doen dan in een blad van de platte-landsvrouwen vereniging vaak weet je niet precies veie je lezers zijn maar bestaat er wel een beeld van de lezers van een krant of tijdsaxir uitgevers besteden veel geld aan marktonderzoeken die een beeld moeten geven van de lezers ze doen dit voor zichzelf maar vooral ook om adverteerders aan te trekken 22e vic jaargang nummer 4 maart april 1993 inhoud ais je weet waarom en voor wie je schrijft weet je welke toon je aan moet slaan in je tekst dan kun je je verder concentreren op wat je schrijft je schrijft een tekst altijd met een bepaald doel voor een bepaald publiek maar het is natuurlijk net zo belangrijk waarover je schrijft je hebt dus eerst informatie nodig de infor matie kun je natuurlijk zelf opzoeken uit de krant halen je kunt gebruiken wat je al weet of wat anderen mensen weten in deze cursus krijg je de informatie aangeboden opdracht 2 schrijf een tekst waarin je de lezers informeert over je schrijft de informatieve tekst voor leeftijdgenoten in de schoolkrant de lengte is ongeveer een harte bladzijde ais materiaal kan de leerkracht een paar korte artikels over het onderwerp geven wat is een overtuigende tekst in een overtuigende tekst wil de schrijver de lezer voor zijn mening winnen vaak wil de schrijver het publiek niet alleen overtuigen maar ook nog tot daden aanzetten koop geen vlees dat uit de bio industrie komt de schrijver doet een uitspraak en hij wil de lezers van de juistheid van die uitspraak overtuigen

vlees uit de bio industrie is slecht voornemens en hier om de lezer te overtuigen moet de schrijver bereiken dat de lezer weet waarom dat zo is de schrijver moet zijn uitspraak ondersteunen met argumenten die voor de lezer overtuigend zijn een lezer met een grote angst voor levende dieren zal het misschien wel prettig vinden dat al die grote dieren die beesten vang achter slot en grindel aten maar misschien is deze lezer te overtuigen met het argument dat kippen die niet tot de bio industrie komen lefdcardierr snaken het gaat bij de argumenten niet alleen om de hoeveelheid het gaat er vooral om hoe overtuigend de argumenten zijn als je argumenten bedacht hebt moet je ze ordenen dan help je de lezer de draad vast te houden in dit voorbeeld zou je eerst de argumenten die met de dieren te maken hebben kunnen opnoemen en daarna de argumenten die met de mens te maken hebben na het overtuigen kun je tot slot nog proberen je lezer die overtuiging in daden te laten omzetten het alleen scharrelkippen het steeds goed op je hoofdzaak je wilt de lezer overtuigen je tekst moet interessant genoeg zijn om uit te lezen en moet voor de lezer de juiste argumenten bevatten om overtuigd te raken nu weet je wat het verschil is tussen een informatieve tekst en een overtuigende tekst namelijk wat je bij de lezer wilt bereiken bij opdracht 3 is het de bedoeling dat je de informatieve tekst die je zojuist hebt geschreven bewerkt tot een overtuigende tekst maart april 1993 nummer 4 22e jaargang van opdracht 3 schrijf een overtuigende tekst op basis van de informatieve tekst die je bij opdracht 2 hebt geschreven en de nieuwe informatie de tekst is weer gericht op leeftijdgenoten die jouw tekst in de schoolkrant lezen maar deze keer moet je ze overtuigen van jouw standpunt het is de bedoeling dat je de artikeltjes gebruikt maar je hoeft niet alle informatie daaruit te verwerken opdracht 4 lees de volgende overtuigende tekst eerst een keer goed door beantwoord daarna de vragen greenpeace bewaakt de noordzee de noordzee is ongeveer 14 maal zo groot als nederland en in dat gebied komen zeer versode kustvallen voor wadden garden zandstranden dat is niet het enige wat de noordzee zo uniek maakt de zee is ook wonder rijk aan allerlei vormen van leven plankton het begin van de voedselketen in zee vissen vogels zeehonden tegelijkertijd is de noordzee ook het drukst bevaren scheepvaartgebied ter wereld dat gaat niet goed samen deze zee wordt bedreigd door de steeds grotere vervuiling een internationaal georganiseerde rampenbestrijding komt maar niet van de grond en er gebeurt nog steeds veel te weinig op het gebied van het voorkomen van rampen vest b d is er niet meer greenpeace heeft het initiatief genomen om op haar eigen manier de broeikamerveranderingen te bewerkstelligen door een nieuw schip de solo voortdurend op de noordzee rond te laten varen om te veld dat de regeringen van de noordzee landen greenpeace zouden moeten betalen troon het alluderen van deze taak de aanwezigheid van greenpeace heeft een preventieve en controlerende functie hoewel de organisatie geen officiële bevoegdheden heeft heeft ze in de loop der jaren wel de naam opgebouwd kritisch en vasthoudend te reageren op ongerechtigheden op zee de vervuilers weten dat ze niet zo snel van greenpeace af zijn en zullen dus wel uitkijken door de sob opgemeact te worden daarbij zal het greenpeace schip lozingen en stortingen in zee ariect rapporteren aan de autoriteiten over het op deze manier wordt er toch gecontroleerd op zee en kunnen de overheden niet om de ver

vulling heen een tweede voordeel van de aanwezigheid van de solo in de noordzee is dat het schip de taak de vroeger de sleepboten vervulden overneemt het verlenen van eerste hulp bij ongelukken vroeger hadden bergingsbedrijven een aantal altijd varende sleepboten de zo n geval van nood direct op de plaats des onheils aanwezig konden zijn een paar jaar geleden werd dat voor de rederijen te duur de regeringen waren niet van plan om bij te springen en het gevolg is dat de noordzee nu geen extra posten meer heeft in nederland houdt de kustwacht een beperkt toezicht met behulp van een vliegtuig bij een ramp duurt het uren voor er hulp ter plaatse is de sob een voor malige bergingssleepboot heeft de beschikking over krachtige pompen die een lekgeslagen schip drijvend kunnen houden en verschillende brandblusmiddelen door het snelle ingrijpen van greenpeace kan de schade de het milieu oploopt beperkt blijven zo zullen veel vissen vogels en zeebonden gespaard worden de regeringen zomen natuurrijt aanvoeren dat zij de democratische voorzetsvertegenwoordigers zijn en heel goed in staat zijn zelf lures te regelen zodra het parlement dat waagt dit kunnen de regeringen echter nooit waar maken zij zullen nooit in staat zijn zo snel een nieuw initiatief te nemen het is hard nodig dat er direct gedaan wordt wat mogelijk is om de noordzee te redden daarom dienen de regeringen totdat zij zal iets ondernemen hebben greenpeace financieel te steunen rc 22e jaargang nummer 4 maart april 1993 vragen wat weet de lezer na de eerste alinea welk standpunt neemt de auteur in waar staat dat welke argumenten worden voor dat standpunt gegeven tot welke conclusie komt de auteur verdeel de tekst in inleiding middenstuk slot kijk je antwoorden na met antwoordvel 1 antwoordvel 1 inleiding bevat een korte uiteenzetting over het onderwerp hier is dat de variatie in kustvormen en dierenleven die de noordzee kent en de vervuiling die dit alles bedreigt je weet nu alvast een beetje waar de tekst over gaat de inleiding wordt afgesloten met het standpunt hier is dat de regeringen van de noordzee len den zouden greenpeace moeten betalen voor het uitvoeren van deze taak middenstuk hier worden de argumenten gegeven in deze tekst zijn de argumenten de aanwezigheid van greenpeace heeft een preventieve en controlerende functie greenpeace kan door snel ter plaatse te zijn de milieuschade zoveel mogelijk beperken slot in het slot wordt de conclusie gegeven en wordt het standpunt herhaald hier luidt de conclusie het is hard nodig dat er direct gedaan wordt wat mogelijk is om de noordzee te redden daarom dienen de regeringen totdat zij zelf iets ondernemen hebben greenpeace financieel te steunen opdracht 5 herschrijf je eigen overtuigende tekst bij het nakijken van de vorige oefening heb je gezien dat het antwoordvel een schema geeft voor een overtuigende tekst nu gaan we jouw tekst dezelfde structuur geven als de tekst uit het voorbeeld lees eerst het schema op het antwoordvel nog eens goed door pak nu formulier 1 commentaarformulier bij je eigen tekst wat je verder nodig hebt is een gekleurde pen je tekst en een nieuw vel papier lees de vragen die op het commentaarformulier staan en kijk of en waar dat in jouw tekst staat waar elementen uit het schema niet in jouw tekst staan of die op een andere plaats staan moet je aangeven wat je daar wilt veranderen geef op het commentaarformulier met een kleurtje aan waar je je tekst wilt verbeteren geef daarna met een kleur ook de plaatsen in de tekst aan waar de verbetering moet komen let ook goed op zinnen in je

tekst die niet mooi zijn die kun je nu ook gelijk vervangen werk je verbete ringen op een klade uit pak een leeg vel en gebruik dat om je tekst te heischrijven denk erom begin en slot zijn niet groter dan het middenstuk formulier 1 commentaarformulier bij je eigen tekst je krijgt hier een formulier dat wat de indeling betreft erg lijkt op het vorige antwoordvel de vragen die erop stacy zijn ongeveer dezelfde als de vragen bij de overtuigende tekst het is de bedoeling dat je je eigen overtuigende tekst pakt en met dit formulier erbij gaat kijken in hoeverre jouw tekst al aan de standaard opbouw van een overtuigende tekst voldoet dit is de eerste keer dat je zo n tekst schrijft het geeft dus niet als het nog niet aan alle regels voldoet je kent de regels immers pas net mast april 1993 nummer 4 22e jaargang iniaidkp wat weet de lezer na jouw eerste linea wat is jouw standpunt waar staat dat middenstuk weke argumenten geef je hier ondersteunen de argumenten je standpunt staan de argumenten in een goede volgorde denk je dat de argumenten overtuigend genoeg zijn voor de lezer mot hoe luidt jouw conclusie waar wheal je je standpunt vorm is je tekst in alinea s verdeeld zied je tekst er aantrekkelijk tit blok 2 het betoog wat is een betoog in het vorige blok heb je gezien dat er verschillende soorten teksten bestaan een betoog is een tekst die je schrijft om iemand van jouw mening te overtuigen dagelijks heb je met betogen te maken denk eens aan de politiek in de tweede kamer laten kamerleden bij voortduring hun mening horen in een speech verdedigen zij hun standpunt of zij vallen juist het standpunt van de tegenstander aan die speeches heten betogen betogen kom je ook in schriftelijke vorm tegen bijvoorbeeld in de krant elke krant heeft een pagina waar lezers hun mening over een onderwerp geven lezers verdedigen hun stand punten maar ze vallen ook elkaars standpunten aan deze teksten zijn geschreven betogen op formulier 1 laten wij je kennis maken met een betoog de zinnen die samen het betoog vormen zijn door elkaar gehusseld jij moet de zinnen rangschikken tot een betoog de zinnen vamen slechts op een maner een betoog je zit daarom goed op het verband tussen de afzonderlijke zinnen het zinsverband moeten letten je bent dus door deze oefening bezig met de opbouw van een betoog formulier 1 zet de zinnen van dit betoog in de juiste volgorde i ten eerste stompen kwfssan je af ll daarmee bedoel ik dat ze altijd staart noor te zeggen zes de eennroudgste vragen ill lieieibbers van kwissen worden in dit kydcerfand n ike betoond n om van de hoge geldbedragen maar niet te spieken v daar heb ic genoeg van w een volgsnol argu ment is dat het aantal missen te hoog is wi de soberste kwia stelt je al een auto h het vooruit zicht vlq ze doen alsof de kanaidaten achter zin dc je kunt name de n net aanzitten zonder dat de beeldbuis door zo n stom spelprogramma wordt ontsier x de vragen ate immers gesteld worded ayer en eileen als amusement xl daar ayin argumenten genoeg voor xl kortom tit de praktijk dat de kwis het programma aanbod h negatieve zin overheerst xin min tweede argu ment is slat kwisrnasters zich mtant gedragen m nc vind del het aantal kwrsser atasliscah rerrr h derd moet worden w je hoeft daardoor zelden je hersenen te pijnigen om het goede antwoord te weten wi eengevolg daarvan is dat er minder ruimte is voor betere programme s zoals documa r raies of goede speallms xvii een laatste argument is het aantal are minn dat je kunt winnen wi duran ben or dus van menhg dat het aantal spelprogramma s verminderd moet worden vc 22e jaargang nummer 4 maart aprl 1993

elke tekst dus ook een betoog bestaat globaal uit drie delen een begin een midden en een slot elk begin elk midden en elk slot bestaat uit kleinere teksteenheden alinea's de alinea gebruik je om de lezer duidelijk te maken dat een aantal zinnen inhoudelijk bij elkaar hoort een alinea is dus een klontje tekst hoe ziet een goede alinea eruit elke alinea bevat een hoofdgedachte die meestal in een zin is geformuleerd de zin in een alinea die de hoofdgedachte bevat heet de kernzin deze kernzin wordt toegelicht of uitgewerkt met andere zinnen die de alinea compleet maken waar vind je die kernzin de kernzin staat op een opvallende plaats in de alinea bij voorkeur aan het begin van de alinea in de eerste of in de tweede zin of aan het eind van de alinea soms begint de alinea met een overgangszin een koppelzin zodat de tweede zin de hoofdgedachte bevat formulier 2 de tekst van formulier 1 is niet af de tekst moet nog in alinea's verdeeld worden elk hokje is een alinea geef per hokje aan wat de eerste de laatste zin van de alinea is vul ook de kernzin de hoofdgedachte in hier als voorbeeld het kadertje voor de eerste alinea de leerling moet de tekst op deze manier in zes alinea's verdelen alinea 1 de laatste zin kernzin de tekst over de kwissen is een betoog alle zinnen maken deel uit van alinea's de alinea's hebben onderling een argumenterend verband signaalwoorden wijzen op het argumenterend verband als een auteur in een betoog een stelling geeft duiden de volgende signaalwoorden aan dat er argumenten volgen stelling argument namelijk want immers baseren we op blijkt volgt spreekt uit tenslotte als een auteur begint met een opsomming van argumenten duiden de volgende signaalwoorden aan dat er een stelling in de vorm van een conclusie volgt argument stelling dus hieruit volgt concluderend daarom waarom is de kwisstekst een betoog in een betoog probeert de schrijver of spreker zijn lezers of toehoorders te overtuigen van de juistheid van zijn mening en een mening heb je niet over het luchtledige in een betoog geeft de schrijver zijn mening over een voorstel dit voorstel is verpakt in de vorm van een stelling een uitspraak waarover je van mening kunt verschillen maart april 1993 nummer 4 22e jaargang eert voorbeeld je bent van mening dat pitbulls gevaarlijke honden zijn op dit moment heerst er geen fokverbod op die honden jij zou deze situatie graag anders zien in een betoog maak je jouw mening kenbaar je formuleert eerst een stelling er moet een fokverbod ingesteld worden deze stelling is een algemene uitspraak en houdt een voorstel tot verandering van de huidige situatie in op dit moment mogen pitbulls immers gefokt worden je neemt een positief standpunt ten aanzien van de stelling in je bent het immers met de stelling eens waarom ben jij het met de stelling eens omdat je vindt dat pitbulls gevaarlijk ke honden zijn hoe maaltje dit nou aannemelijk voor lezers of toehoorders om de lezers ervan te overtuigen dat er een fokverbod op pitbuns moet komen verzijn je argumenten waarmee je aantoonst dat pitbulls gevaarlijk zijn je ondersteunt dus de stelling met argumenten in dit geval verdedig je de stelling er zit ook mensen die pitbulls niet gevaarlijk vinden zij zullen het niet eens zijn met de stelling dat er een fokverbod op pitbulls moet komen deze mensen nemen een negatief standpunt ten aanzien van de stelling in zij zullen de stelling aanvallen en argumenten aandragen waaruit zal blijken dat pitbulls ongevaarlijk zijn en dat dus een fokverbod onnodig is formulier 3 lees het betoog over de kwis nog eens goed door welk voorstel doet de schrijver in

het betoog wat is de stelling die de auteur in zijn betoog verdedigt met welke argumenten verdedigt de auteur zijn mening 4 argumenten formuleer 4 we gaan op dit formulier oefenen met stellingen en argumenten je ziet twaalf zinnen het is de bedoeling dat je de zinnen per onderwerp groepeer en deze vervolgens in groepjes van twee onderverdeelt hoe je dat oplost moet je zelf uitzoeken 1 het rwwelp2 moet aletechart worden 2 de cp ascdmineeri tenslotte bepaalde bevolkingsgroepen 3 koop dus geen basf ba cijes 4 de cp moet verboden worden 5 het mnmelijt moet dus afgeschaft worden 6 de cp afschrijft bepaalde bevolkingsgroepen 7 homo s mogen immers ook niet bouwen 8 de basf fabriek vervult namek de rijn 9 homo s mogen met eens trouwen 10 koop geen basf bandies 11 de cp moet daarom verboden worden 12 de basf kabriek vervuilt de fib opdracht groepeer de zinnen per onderwerp en zet tekens twee zinnen de bij elkaar horen onder elkaar probeer de duo zinnen in een logische volgorde te zetten zin zin huwelijk zin zin 2 22e jaargang nummer 4 maart april 1993 doe dit op dezelfde manier met de andere zinnen wat zijn nu de stellingen en wat de argumenten geef achter elke uitspraak op de stippelijntjes aan of de uitspraak een stelling of een argument is kijk eens naar de volgorde wat valt je op formuleer 5 ga voor eik van de volgende redeneringen na wat de stelling en het bijbehorende argument is 1 alcohol vertraagt het reactievermogen drink daarom geen alcohol als je nog achter het stuur moet 2 6 schgna veel mensen te zakken wanneer ze voor de eerste keer moeten rijden het rij examen moet dus veieentroudigd worden 3 ass je een puch koopt moet je een helm op koop daarom een snorfiets 4 de japanse keuken is veel beter dan de chinese want in de japanse keuken wordt veel minder vet gebruikt 5 praat niet zo hard iedereen kan je haenl 6 je moet maar niet naar de roxy gaan de it is het formuleer 6 kijk nogmaals naar het betoog over de kwissen jij bent het niet met de schrijver eens dat het aantal kwissen drastisch verminderd moet worden verzin nu zelf een stelling en drie argumenten die de stelling ondersteunen schrijfopdracht i je bent het oneens met de schrijver van het betoog over de kwis jij schrijft een tegen betoog voor medeleerlingen gebruik de stelling met bijbehorende argumenten uit de vorige opdracht denk aan zinsverbanden en alinea verbanden omwille van de ruimte zijn de antwoordvellen bij de formulieren 1 tot en met 5 niet opgenomen blok 3 een betoog schrijven in dit blok leer je stapsgewijs een betoog schrijven je krijgt kleine schrijfkusjes steeds gericht op een onderdeel van het betoog uiteindelijk worden alle schrijfoefeningen onder elkaar geplakt en heb je een betoog geschreven voor dit onderdeel is natuurlijk een onderwerp nodig waarover je van mening kunt verschillen wij kozen voor het onderwerp moet het havo ondeiwijls blijven bestaan formuleer 1 in de media zijn de laatste jaren kritische geluiden waarneembaar over het havo als schooltype het havo was oorspronkelijk bedoeld als een praktische opleiding die een goede aansluiting moest zijn bij een hogere beroepsopleiding ondawijsspecialisten zijn van mening dat het havo moet verdwijnen maart april 1993 nummer 4 22e jaargang laat je gedachten over dit onderwerp gaan jij bent van mening dat het havo wel een goede opleiding is noteer jouw ideeën op een kladblaadje je kunt over het havo als schooltype verschillende meningen hebben bedenk zelf een stelling die je wilt verdedigen een stelling is een uitspraak waarover je van mening kunt verschillen een stelling is vaak een

voorstel voorbeeldstelling het havo onthw js moet veranderd worden bedenk zelf een andere stelling in het betoog dat je in dit blok schrijft zal jouw stelling in de eerste alinea uitgewerkt worden de stelling is de hoofdgedachte van alinea 1 maar eerst gaan we het middenstuk van het betoog uitwerken dit middenstuk bevat argumenten die jouw stelling ondersteunen bekijk je kladblaadje staan er uitspraken op die je kunt gaan gebruiken om jouw stelling te verdedigen zo nee verzin dan alsnog argumenten zorg dat je tenminste drie argumenten hebt in het betoog zal elk argument in een afzonderlijke alinea uitgewerkt worden elk argument wordt een hoofdgedachte van een alinea de argumenten die je zojuist hebt verzameld kunnen niet zomaar de hoofdgedachten van hun alinea's zijn ze moeten eerst in goedlopende uren verpakt worden de leerkracht kan een paar voorbeelden geven van argumenten op het kladblaadje en hun formulering als hoofdgedachte van een alinea verpak jouw argumenten in goede armen zodat die als hoofdgedachten van alinea's kunnen dienen deze hoofdgedachten argumenten vormen samen de rode draad van jouw betoog formuleer 2 hoofdgedachten stelling argument 1 het oorspronkelijke formulier heeft ruimte voor vijf argumenten die regels per argument als een ander jouw lijstje met stelling en argumenten die de hoofdgedachten van jouw betoog vormen gaat lezen dan krijg je onherroepelijk een vraag om jouw argumenten toe te lichten moet dat dan hoe komt dat wat bedoel je met de leerkracht kan een paar voorbeelden geven van argumenten en lezersvragen formuleer 3 schrijf nogmaals de hoofdgedachten van de alinea's op en bedenk welke wagen een leer over jouw argumenten zou kunnen stellen isv 22e jaargang nummer 4 maart april 1993 hoofdgedachten lezersvragen uitwerkingen 1 2 fiat oorspronkelijke formulier heeft ruimte voor vijf hoofdgedachten ongeveer tien regels per hoofdgedachte zou je kunnen bedenken waarom lezersvragen belangrijk zijn denk aan het doel van een betoog je schrijft een betoog om lezers te overtuigen van de juistheid van jouw mening om hier zo goed mogelijk in te slagen zul je rekening moeten houden met de aanmerkingen en de vragen die de lezer bij jouw argumenten zet of stelt als je het antwoord op die vragen in jouw betoog betreft zul je de lezer sneller kunnen overtuigen de leerkracht kan een paar voorbeelden geven van antwoorden op lezersvragen opdracht op formulier 3 heb je tot nu toe de hoofdgedachten van de alinea's geschreven en je hebt de lezersvragen bedacht bedenk nu een antwoord op de lezersvragen noteer deze antwoorden in de kolom uitwerkingen de antwoorden kun je later in je betoog verwerken bovengstaand schema dient als basis voor je betoog bedenk dat het doel van je betoog is de lezers te overtuigen bedenk voorbeelden om je argumenten kracht bij te zetten de voorbeelden schrijf je eveneens in de kolom uitwerkingen formulier 4 geef met cijfers op formulier 3 aan in welke volgorde je de argumenten in je betoog zou willen gebruiken neem de stelling van jouw betoog werk de stelling uit tot een alinea en gebruik daarvoor de lezersvragen en de uitwerking die je hebt gemaakt neem de argumenten zet ze in de goede volgorde en werk ze uit met behulp van de lezersvragen en de uitwerking dit formulier kan aangevuld worden tot 6 alinea's a 10 regels inleiding in de vorige oefeningen heb je de argumenten die je op je lijstje had staan uitgewerkt tot goede overtuigende alinea's een groot deel van het betoog heb je al geschreven het middenstuk nu gaan we ons toeleggen op de an-

dere twee delen de inleiding en het slot bij het schrijven van een betoog is het verstandig de inleiding pas te schrijven als je al weet welke lijn je in je betoog gaat aanbrengen zo zorg je ervoor dat de inleiding bij de rest van de tekst past we hebben in blok 1 en 2 al gezien dat je in de inleiding kort aangeeft waar de tekst ongeveer over gaat de inleiding is niet langer dan een of twee alinea's aan het eind van de inleiding kan het standpunt staan de inleiding is de etalage van je tekst en net als met een etalage is het doel de aandacht van het publiek te trekken en een indruk te geven van de inhoud het belangrijkste is steeds hoe interesseer ik de lezer om de rest van de tekst te lezen je kunt natuurlijk je inleiding met de volgende zin beginnen maart april 1993 nummer 4 22e jaargang de bvd heeft een dossier laten uitlekken waarin staat dat de koningin er een geheime minnares op na houdt dit trekt de aandacht veel lezers zullen verder lezen als dan na de inleiding blijkt dat de tekst over het effect van de inflatie op de nederlandse economie gaat zullen bepaalde lezers toch afhaken de geïnteresseerde economen zullen je niet meer zo serieus nemen zo begin je met veel lezers en houd je niemand over je zult het dus zo moeten aanpakken dat het lezers trekt en vasthoudt daarom is het verstandig je inleiding aan te laten sluiten bij de rest van je tekst er zijn veel manieren om een inleiding te schrijven bijvoorbeeld een anekdote vertellen een voorbeeld geven een persoonlijke ervaring weergeven inspelen op een actuele gebeurtenis het belang van het onderwerp voor het beoogde publiek aangeven je onderwerp beperken formulier 5 schrijf op met welke inleidingen je hieronder te maken hebt het oorspronkelijke formulier bevat zes verschillende inleidingen in verband met de o v openbaar vervoer jaarkaart voor studenten een onderwerp dat voor vlaanderen niet relevant is naast deze inleidingen kun je er zelf nog veel meer verzinnen het belangrijkste is dat je inleiding bij je tekst past en dat je in de inleiding naar het standpunt toe kunt werken je standpunt mag niet zomaar uit de lucht komen vallen je zou natuurlijk een standaard inleiding kunnen gebruiken die op vrijwel ieder onderwerp van toepassing is is een veel voorkomend verschijnsel hier kun je alles invullen honden miwervuiling roken vergrijping belastingverhoging je kunt ook nog een tweede standaardzin maken veel mensen hebben er last van deze zin kun je ook voor oneindig veel onderwerpen gebruiken afgezien van het flit dat je zo een buitengewoon saai inleiding krijgt za het iertlald de jouw teksten leest na verloop van tijd wel opvallen dat je steeds hetzelfde schrijft dat is niet een flit 18fief 011 1serieus genomen te worden de meeste krijgen vijf van betogen kunnen zich niet veroorloven zich tot de x1815 te ncfhbf inleiding doel je onderwerp introduceren je standpunt weergeven door stelling te nemen lezers trekken de inleiding mag net te king zint de inleiding moet bij de tekst passen 22e jaargang nummer 4 maart april 1993 formulier 6 schrijf bij jouw betoog twee verschillende inleidingen van een alinea gebruik hiervoor alinea 1 van formulier 4 waarin je je stelling duidelijk maakt kijk eerst op je lijstje of daar nog punten staan die je kunt gebruiken voor je inleiding bedenk daarna wat voor soort inleiding je wilt geven probeer twee heel verschillende inleidingen te schrijven gebruik eerst een kladdenblad je en schrijf dan een nette versie geef aan wat voor soort inleiding je geschreven hebt slot het is belangrijk ook het slot voor de lezer aantrekkelijk te maken de lezer moet je betoog helemaal uitlezen en mag niet denken dat hij het

na de argumenten wel weet het slot moet ervoor zorgen dat de lezer je betoog onthoudt en je standpunt overneemt het slot van een betoog bestaat meestal uit een alinea soms twee waarin je tot een conclusie komt bij een betoog gaat het om het verdedigen van je standpunt de conclusie moet dus wel zijn dat jouw standpunt juist is dit is de plaats om je mening te herhalen die mening moet het standpunt zijn dat je in de inleiding innam en waarvoor je argumenten hebt gegeven in het slot kun je nog een zeer korte samenvatting van je argumenten geven voordat je het standpunt herhaalt dit doe je alleen bij een betoog met veel ingewikkelde argumenten bij een kort betoog weet de lezer je argumenten nog wel om een mooi sluitend betoog te krijgen kan het handig zijn in het slot terug te komen op wat je in de inleiding geschreven hebt in veel betogen probeert de schrijver niet alleen de lezer te overtuigen maar moet de lezer ook iets gaan doen dat probeer je in het slot te vertellen u heeft gezien dat het bijzonder goed voor de bloedsomloop is het lichaam temperatuurs veranderingen te laten ondergaan het is voor de meeste mensen niet gemakkelijk de koude douche aan te zetten om toch die noodzakelijke bijdrage aan uw gezondheid te leveren kunt u niet buiten onze automatische koude douche kraan voor het slot is niet zo n duidelijk lijstje van vormen te geven als voor de inleiding toch is het goed mogelijk op verschillende manieren een slot te schrijven je kunt variatie aanbren gen door de lezer wel of niet rechtstreeks aan te spreken op een populaire of formele toon het belangrijkste is net als bij de inleiding dat je lezer geïnteresseerd blijft slot je geeft een conclusie waarin je je standpunt herhaalt op deze plaats kun je de lezer tot daden aansporen het slot moet je betoog afraken bij een lang en ingewikkeld betoog kun je de argumenten samengevat weergeven het slot mag niet te lang zijn formuuer 7 schrijftwee keereen slotalinea die bij jouw inleiding en middenstuk past probeer twee heel verschillende afsluitingen te schrijven maart april 1993 nummer 4 22e jaargang het betoog formuuer a dit formulier bestaat uit drie kaders twee kleine voor de inleiding en het slot en een grote voor het middenstuk knip je alinea s met argumenten uit en plak die op formulier 8 bovenaan zie je dat er nog plaats is voor een inleiding en onderaan voor een slot om te oefenen heb je twee keer een begin en een eind geschreven hier moet je kiezen laat in je keuze meewegen welke inleiding en slot je het sterkst vindt en kijk of ze een beetje bij elkaar passen het is niet noodzakelijk dat ze perfect op elkaar aansluiten plak alles op het vel bekijk nog even de oefening over signaalwoorden kijk in je betoog of je nog ergens verbanden opsommingen tegenstellingen conclusies enz kunt verduidelijken door het gebruik van signaalwoorden schrijf je verbeteringen in de kantlijn je kunt de signaalwoorden in een bestaande zin zetten soms is het beter een zinnetje toe te voegen lees je betoog nog eens door als er zinnen zijn die echt niet goed lopen verbeter je die voeg de signaalwoorden toe en schrijf het betoog over op een vel papier blok 4 schrijven op basis van informatie het schrijven van een betoog zonder dat je over informatie beschikt is moeilijk je bent dan bij het bedenken van stelling en argumenten afhankelijk van je eigen fantasie in dit blok ga je op basis van informatie een betoog schrijven je leert eerst hoe je artikelen kunt lezen en hoe je uit de artikelen die informatie haalt die je nodig hebt zoals je in blok drie geleerd hebt ga je ook nu weer bij de argumenten lezersvragen stellen en antwoorden daarop bedenken

op basis van dit schema schrijf je een betoog bij de artikelen die je straks gaat lezen hoort steeds een formulier op dat formulier schrijf je de belangrijkste informatie uit de teksten op op de formulieren staan aanwijzingen die vertellen waar je de argumenten op moet schrijven en waar je andere opvallende zaken kunt noteren zoals voorbeelden feiten en andere gegevens die je misschien kunt gebruiken in je betoog de onbekende donor wat doe je als b o m moeder wanneer je een kind wilt juist ja 6 zijn hale mogely hede je kunt met een vriendje naar baal maar je kunt het ook met een onbekende doen die je door een oproep h een krant of tijdschrift hebt leren kennen daarnaast is er de mogelijkheid tot kunstmatige inseminatie bij kunsbnatige inseminatie vindt geen sexueel contact plaats de man levert het sper ms dat vervolgeer bij de wouw wordt ingebracht de vrouw kan de man de haar het sperma lever zelf ultzoelcen maar kan ook naar een spermabank gaan waar het sperma ven onbekende man nen wordt bewaard dit is k i d kunstmatige inseminatie met e n donorj nt dit geval zal dus altijd onbekend bkiver wie de biologische vadervan het toekomstige kind is niet alleen b o m moeders omen bij een spermabank terecht vrouwen van wie hun wend of man onvruchtbaar is maken evenee ts gebnuic van de spermabank en dan heb je ook nog vrou wen stellen de sarren een eind when dus voor wie de spermabank een tilkanst is vc 22e jaargang nummer 4 maait apr 1993 in dit blok staat de identiteit van de spermaschieter centraal er zijn mensen die vinden dat de naam van de donor om verschillende redenen bekend dient te zijn anderen vinden van niet wat nu precies de argumenten van deze tegenovergestelde meningen zijn kun je lezen in het documentatiemateriaal lees nu alle artikelen en vul de daarbij behorende for mulieren in tekst 1 argumenten voor anonimiteit donor harry en zijn wouw waren die jaar getrouwd toen ze naar de dokter gingen een zwangerschap bleef uit en ze hmden graag kinderen de adoptie van een buitenlands kind was voor ons geen oplossing egoistisch natui maar we widen zo graag een kind van onszelf hebben daarom wilden we de periode van zwangerschap en bevalling meernaken dian hadden we meer het gevoel dat het kind echt van ons samen is we waren er ook bang voor dat een geadopteerd buitenlands kind ooit op zoek zou gaan naar zijn of haar oorsprang en datje later zo n kind dan toch misschien weer kwijt zou racen dat was doorslaggevend voor k l harry en din vrouw gingen naar de spermabank bij de keuze van de donor wordt rekenkg gehou den met de uiterlijke kenmerken van de aanstaande vader wat betreft llchaamsbouw haar en kleur van are ogen maar toch zal het kind nooit sprekend op harry lijken heeft hij tijdens de zwangerschap of na de geboorte nooit twijfels gehad over wat er van het kind zal worden tenslotte is de herkomst van zgn kind voor een deel vreemd we hebben altijd tegen encaar gezegd het kind is voor het grootste gedeelte van de moeder d draagt het yin haar buik en koestert het al ae negen maanden uiteindelijk blijft het voor elke aanstaande vadereen verrassing wat er te voorschijn komt stel dat zijn dochter in de puberteit sen identiteitscrisis raakt en niet meer gelooft dat harry en vrouw de echte ouders win krijgt ze dan te horen dat ze een k i kind is geen sprake van ik houd het geheim ier bescherming van het wed en ter bescherming van mij zelf lk ben bang darner de relatie met mein dochter hevig zou verstoren als later benend zou wor den dat ze via k i verwekt is dat ze haar vertrouwen in mij zou verliezen en

ik wil de confrontatie niet weer aangaan ik zit er niet om te springen dat straks iedereen weet dat k onvruchtbaar ben mijn mannelijke eer is toch al aangetast en dat zou het alleen maar erger maken onze dommer is nu rives daar en ilic voel me voor 100 de vader al is er dat kleine maarte raus wij dat noemen er is even iets buiten ons nodig geweest om dit kind geboren te sten worden lets dat niet van ons tweeer was dat de ne biologische maartje blijft maar het is van ondargesddkt belang geworden viva a 6 februari 1990 formulier 1 bij tekst 1 1 welke mensen kiezen voor k i met een onbekende donor 2 wat is het voordeel van k i d voor de aanstaande ouders citaat 2 3 wat is het voordeel voor een k i kind ten opzichte van een adoptiekind citaat 7 4 waarom houden harry en zijn vrouw de donor voor het kind onbekend 2 redenen citaat 9 misschien staan er in het artikel gegevens of voorbeelden die geen argumenten zijn maar die je wel kunt gebruiken in je betoog schrijf die gegevens op maart april 1993 nummer 4 22e jaargang tekst 2 tk wv geen redenen qm 7epib18v woraf9gi4ffng van het anonieme dqaor9ghmr k 1 behandoig met zaad van sen onbekende abhor roept weerstarts op sommige deskundigen denken dat een kind problemen knigt als het niet weet wie abn verveldcer is de a bekandhsid van de donor heeft negatieve gevolgen voor de onr-wildceirg en de identiteit van het kind dit kan echter niet bewezen worden want onderzoeken naar de problemen van k i kinderen zijn weinig gedaan k i wordt nog niet zo lang als methode toegepast dus de k i kinderen zijn nog te jong om proble men in hun ontwndceing te kunnen constateren er yin wel onderzoeken gedaan naar adopdielanderen je zou adoptlek nderen kunnen vergelen met k i kinderen van onbekende donors k 1 idnderen van een onbekende donor kennen hun bio lo-gische vader niet adoptiekinderen kennen belde biologische ouders niet nu bqkt het zo te ajin dat een klerk deel van de adoptieklnderen op zoek gaat remar hun bi-ologische ouders niet alle adop tiejainderen doen dat adoptielanderen bripen niet altijd problemen te hebben omdat zij opgevoed worden door andere dan hun biolo-gische ouders waarom zouden k 1 kinderen van onbekende donors daardoor dan wel problemen mee lvifgen k l behandelingen worden het meest toegepast bij vrouwen waarvan de mannelijke partner onvruchtbaar is deze vrouwen raken door het zaad van een onbekende donor zwanger en het kind wordt opgevoed door zin biologische moeder en haar man de deskunaigen de denken dat een kind proble men krijgt als het niet weet wie de verwekker is verwachten in deze gevallen geen schadelijke gevolgen voor de ontwkkeing van het ici knnd de man cie niet het kind heeft verwekt maar we het kind opvoedt wordt beschouwd als de vader van het kind en degene aae zijn zaad beschikbaar heeft gesteld niet de onbekendheid van de donor is in daze situatie niet bezwaangjic het kind heeft immers een vader! anders is dit voor gevallen waarin lesbische en alleenstaande vrouwen door rwdalel van kj een bid mien de hierboven genoemde deskundigen vinden deze situatie wel probastna0isch waarom is de onbekendheid van de donor h het eerste geval niet schadeijk voor her kind en n het tweede geval wan in het eerste geval heeft het kind een vader een mannelijke verzorger in het tweede gevel heeft het kind mees-tal alleen vrouwen als verzorgers het probleem is dus niet de onbekendheid van de donor het eigenlijke probleem is de vraag of een kind naast de moeder een man-neke vetzager nodig heeft of dat het ook zonder vaderfiguur kan naar de skuebe

van icl kinderen zonder mamegke verzorgers is wig ondetzoek gedaan deze k i kin-
deren ajm te jong omit k i met een onbekende donor nog niet lang ward toegepast
6 zijn wel onderzoeken gedaan naar kinderen die door ean ouder worden
opgevoed dit zit kinderen van gescheiden ouders en kinderen van een ouder de we-
duwva of weduwnaar gewaden is de landeien de uftsluitenal door de moeder wor-
den opgevoed bijlcen met alojd problemen in hun onirvkke6ng te heb ben omdat
zri door een moeder warden opgevoed of oma far aji hun vadertref kamen
wgarorn zouden ici landenen dan wel problemen hun ontwidceing hebben omdat
zij hun biologische vader riet ken nen en omdat aj door glean vrouwen wormen
opgevoed bovenalen wist ander onderzoek dat kin deren van lesbische moeders
geen anders moaftiidieden hebben dan kinderen met vaders en moeders kortom
concrete bewijzen dat anonimiteit van de donor schadelijk is voorkat kj kind bes-
taan niet tot nu toe kun je alleen maar opmerken gather een persoonsgebonden
kwestie is het hangt van het ki d af of deze het moeilijk vindt dat het de biolo-
gische vader niet kent en het hangt natuurlijk ook van de moeder af hoe zij met de
situatie omgaat opal apt 1991 p 50 53 formuuer 2 bij tekst 2 let op schrijf als ant-
woord op wat in het artikel gezegd wordt later mag je je eigen mening geven 1
wat is het argument tegen k i met een onbekende donor alinea 1 vat 22e jaargang
nummer 4 maart aprl 1993 2 hoe kun je dit argument weerleggen alinea 1 3 het
blijkt dat bij k i d de rol van de vaderfiguur belangrijk is in welk geval roept k i
met onbekende donor geen weerstand op alinea 3 en 5 4 in welk geval roept k i
met onbekende donorwel weerstand op alinea 4 5 waarom vindt de schrijfster van
het artikel die weerstand onterecht alinea 6 6 wat zijn de twee belangrijkste argu-
menten tegen het afschaffen van k i met een onbe kende donor alinea 7 7 schrijf
tot slot nieuwe ideeën en voorbeelden op tekst 3 waarom maakt een vrouw ge-
bruik van kl en gaat zif net met da donor in kwestie naar bod 1 oor de vrouwen en
de echtparen die bij een spermaberk aankloppen ligt dat vaak anders vest
vrouwen worden behandeld vanwege een gebrek van de man mannelijke trots en
eergevoel maken k i d tot een tear onderwerp de vrouwen zien k i zuiver als een
technische behandeling om zwanger te worden de bedoeling s zwanyer worden ni-
er seksualiteit of emononalire r met een donor het s per spermabank verschillend
welke vrouwen geinsemineerd kennon worden hoe wordt geselecteerd professor j
kremer is streng ongehuwde vrouwen komen bij hem riet in aanmerking ik wil de
waarborg hebben dat de kinderen in een warm nest terechtkomen het kind heeft
recht op een vader fit onderzoek is gebleken dat de vaderrrol nodig is anders vor-
men de ki dersn een rndder heialsgroep professor van hall is niet zo overtuigd
door de argumenten dat een kind een vader nod heelt volgens van hall is er
nauwelijks onderzoek over gedaan en spelen ideologische oveuwelingen bij de
ahvgzing van alleenstaande vrouwen ale k i when veel meer een rol ook van hal
heelt zijn tol fels over de rol van de vedel maar hij zegt wanneer je de absurditeit-
en van de tegenargumenten hoort wad je vanzelf progressiever er zijn vrouwen
die voor k l bulten een spermabank om kiezen waarom die keuze is vaak gedwon-
gen omdat veel insteniingen geen alleenstaande vrouwen of lesbische vrouwen
helpen welke mannen komen voor het donorschap n aanmerking professor van
hall van de vrouwemrkr iek in leiden selecteert de donoren op grond van een aan-

tal gezondheidscriteria zoals afwezigheid van erfelijke ziekten ook de geestelijke stabiliteit van de gever is belangrijk evenals de motivatie van hem als de indruk heb dat iemand zo geobsegeerd is door de behoefte om zichzelf voort te planten dan wijs ik hem af professor J. Kremer hoogleraar vertiviteitslamde in Groningen legt waar heel andere nonnen aan hij kiest gehuwde donoren tussen de 25 en 50 jaar liefst met lanafersvt want elan hebben ze hun vruchtbaarheid bewezen ik kies voor de gehuwde groep omdat de minder vaak buitenechtelijke relaties heeft en minder kans loopt op geslachtsziekten homofielen en ongehuwden komen in Groningen dus riet aan de bak hij werft ajin donoren persoonlijk het merendeel is ah van een kerk deze groep heeft volgend de professes gaan buitenechtelijk geslachtsverkeer waarom willen mannen donor worden in de koele klinische donorenkamertjes van de spermabank proberen mannen hun zaad h een potje te rvijge sjaak en Frans twee mannen de nun zaad ter beschikking stelen voor inseminatie bij vvarwen vonden de eerste keer weseer spannend vooral de waag of ze wel vruchtbaar zou den zijn hield hen bezig vertellen ze h de documentaire sjaak kreeg een trots gevoel toen hij door de microscoop zag dat zijn sperma goed i elkaar zat hoe denkt een donor own eventueel contact met het kind Frans laat de mogeljlcheial open dat een land dat met zijn sperms ter wereld is gebracht ster nog eens bij hem mag aankoppen sjaak denkt daar anders over ik heb niet het idee dat er een kind van mij geboren wardl er is geen emotionele band met de ontvangende grouw ik denk er niet over na dat er eventueel kinderen van mij geboren worden maart april 1993 nummer 4 22e jaargang formulier 3 bij tekst 3 geef aan wat je belangrijke achtergrondinformatie vindt gebruik minstens drie citaten tekst 4 de juridische ftegeuiygen rond het donorschap op het moment is het nog eresets zo dat die spermabanken een geheime aar inkrratre hebben van de donors en ab met nun zaad vetwrelcte kinderen die administratie is noodzakelific om bij te houden hoeveel kinderen de man heeft er worden name niet meer dan zes vrouwen met het zaad van een man bevrucht om het aantal broers en zussen te beperken daarnaast worden de genetische bijgehouden met het oog op eventuele ahvor gen gegevens het geheel speelt zich h volstreckte anonimiteit af zowel voor de donor als tros de wouw c yfers over hot aantal wouwen dat acs wordt geinsemineerd ajn er niet regiebalts is niet wgnsefijlc omdat deze wijze van bevruchting zeer privacy 9 g is de gezondheidsraad maakte twee jaar geleden een zeer name schatgi g per jaar zouden zo n vylhonderd tot duizend kinderen geboren worden via kunstmatige inseminatie in het advies aan de regentig maakte de raad geen onder scheld tussen vrouwen de wel en are niet behandeld mogen waden er zijn de laatste jaren voorstellen gedaan de anonimiteit van de donor op te heffen om kinderen h staat te stellen de donor en zijn gegevens te achterhalen in dat voorstel staat dat een kind op nwaalijarige leeftijd een vetroek h kan denen de dorre ken dat verzoek welgeren het bekend waden van de done kan een ernstige inbreulc maken op het gezinsleven de moeder heeft niet voor niets voor een anonieme doren gekozen en wil misschien niet met hem geconfron reerdwave in het geval dat er een vader ki het yens is kan de relatie met hem fors verstoord worden de emancipatieraad stelt dan ook voor de leeftijd te verhogen naar achttien jaar de nederlandse gezinsraad is voor het hamhaven van anonimiteit maar vindt dat het voor ouders en kinderen

wel mogelijk moet zijn algemene gegevens op te vragen bijvoorbeeld met betrekking tot de eerdere onderzoeken formuler 4 bij tekst 4 in dit artikel worden drie argumenten gegeven voor anonimiteit welke misschien staan er in het artikel gegevens of voorbeelden die geen argumenten zijn maar die je kunt gebruiken in je betoog tekst 5 de geschiedenis van de eerste succesvolle poging tot kunstmatige inseminatie in Europa waarover geschreven is werd in 1790 verricht door de oegse chirurg John Hunter de arts moest wel zijn naam later opgeven wegens publieke verontwaardiging tot voor kort werd kunstmatig gezien als een medische belasting voor mannen de botten hun lange tijd van echtgenoten geschonden leefden het geallieerde opperbevel stelde in 1943 een verslag ter beschikking om het sperma over te brengen van mannen aan het front waar echtgenoten thuis gezinsuitbreiding verlangden ook voor vrouwen gehuwd met een onvruchtbare man was kunstmatige inseminatie door de dokter beslist wie er wel o met voor kunstmatige inseminatie in Nederland waren dat de eerste instantie echtparen de met niemand over de onwachtbaarheid van de man hadden gesproken op de manlor hoefde het hoofd van het gezin zich niet minderwaardig te voelen en was de anonimiteit van de data verzekerd inmiddels wordt kunstmatige inseminatie ook toegepast door vrouwen die zonder man een kind welen opvoeden hetzij alleen hetzij met een vriendin via de officiële kanalen is dat niet altijd even gemakkelijk ook in Nederland kunnen vrouwen lang niet bij elke wink of arts terecht de kunstmatige inseminatie bovendien hebben net gehuwde vrouwen het idee kunstmatige inseminatie eerst een soort moederschapseuca nen moeten afleggen voordat kunstmatige inseminatie komen voor de behandeling daarnaast wordt er tegenwoordig zoveel over kunstmatige inseminatie 22e jaargang nummer 4 maart april 1993 adoptiekinderen gesproken en altijd op zoek zouden gaan naar hun roots dat vrouwen tegenwoordig ook wel kiezen voor zelfinseminatie waarbij gebruik gemaakt wordt van het zaad van een bekende donor het net hierbij is dat de donor soms het vaarwerecht claimt dat was netgeval bij twee vrouwen die met het zaad van een vriend een kind vegen de vriend paste wel eens op het wond eh na verloop van tijd interpreteerde hij aft als een vader d toen artopwemen ontstonden probeerde hij via de rechter een soort omgangsregeling te hebben hoewel de vrouwen aalwoerden dat er geen emotionele band tussen de moeder en de donor bestond nam de rechter de gegiste omgangsregeling in behandeling op grond van de bezoeken in de familie met het donorschap op deze manier heeft het bekende donorschap op een andere manier consequenties hier is het niet het kind dat een band met de donor eist maar de band een band met het kind wil voor de moeder van het kind is het laatste geval nog vervelender dan het aarsfa vooral omdat al al bi zeer jonge kinderen kan spelen kinderen al op zoek gaan naar hun roots zullen daar niet voor de puberteit mee beginnen formuler 5 bij tekst 5 lees het artikel eerst goed door je zult gemerkt hebben dat dit artikel veel informatie geeft vooral over hoe men vroeger over kunstmatige inseminatie dacht er staan maar weinig argumenten in het artikel dit artikel kun je vooral goed gebruiken om je betoog wat te ondersteunen met feiten in het artikel komen twee argumenten voor een argument tegen de anonieme donor en een argument voor schrijf ze op behalve argumenten vind je hier ook nog een gegeven dat aangeeft dat er een nadeel kleeft aan de anonieme donor een nadeel is niet zo zwaarwegend als een argument om welk

nadeel gaat het dit artikel is erg geschikt om wat gegevens en voorbeelden uit te halen schrijf de gegevens en voorbeelden die je in je betoog zou willen gebruiken op formulier 6 pak de ingevulde formulieren en lees de informatie die je daarop verzameld hebt nog eens goed door formuleer daarna je stelling maak nu zelf een lijstje met argumenten lezersvragen en antwoorden zoals je dat in blok 3 geleerd hebt let op voor je betoog moet je minstens drie argumenten gebruiken en een of twee argumenten van je tegenstander ontkrachten probeer zoveel mogelijk argumenten te verzamelen dan kun je straks de beste argumenten uitkiezen formulier 7 hoofdgedachten lezersvragen uitwerkingen 1 2 piet oorspronkelijke formulier heeft ruimte voor vijf hoofdgedachten ongeveer tien regels per hoofdgedachte bovenstaand schema dient als basis voor je betoog bedenk dat het doel van je betoog is de lezers te overtuigen bedenk voorbeelden om je argumenten kracht bij te zetten maart april 1993 nummer 4 22e jaargang wc schrijfpdracht 1 schrijf een betoog waarin je duidelijk jouw mening geeft over het probleem rond de onbekende donor verdedig de stelling formulier 6 met minstens drie argumenten gebruik het schema dat je op formulier 7 hebt gemaakt voor wie schrijf je het betoog je medeleerlingen vormen het publiek wat is het doel je wilt andere leerlingen overtegen van jouw mening zorg dat het betoog uit minimaal vijf alinea's bestaat zorg voor een pakkende inleiding en een goed slot opdracht 2 geef het betoog aan de leerkracht deze zorgt ervoor dat een andere leerling jouw betoog met behulp van een speciaal formulier van commentaar voorziet jij krijgt nu van de leerkracht een betoog van een andere leerling dat jij met eenzelfde formulier becommentarieert lever het betoog met het commentaarformulier bij de leerkracht in herschrijfopdracht je krijgt je eigen betoog terug daarnaast heb je ook een commentaarformulier gekregen waarop een andere leerling jouw betoog heeft becommentarieerd bekijk het formulier en geef met een markeerstift aan met welk commentaar je het eens bent misschien kun je zelf ook nog een verbetering bedenken herschrijf nu jouw betoog maak gebruik van het commentaarformulier lever daar na alles in bij de leerkracht commentaarformulier 1 wat is de stelling van het betoog 2 met welke argumenten ondersteunt de schrijver de stelling a b c d e 3 bekijk de argumenten kritisch wat kun je tegen elk argument inbrengen a b c d e 4 is het doel bereikt heeft het betoog je overtuigd 5 wekt de inleiding jouw interesse om verder te lezen schrijf op waarom dat zo is 6 beschrijf wat de schrijver in het slot doet wat vind je daarvan 7 heeft de schrijver rekening gehouden met zijn publiek waar zie je dat aan 8 geef in de tekst met een andere kleur de stijl en spelfouten aan 9 wat vind je goed aan het betoog noem drie punten 10 op welke punten kan de schrijver het betoog nog verbeteren noem drie punten beatrice poot m m v brenda groenendaal egmesstraat 62 2 nl 10581vg amsterdam 22e jaargang nummer 4 maart april 1993 noten 1 bij dit onderzoek werden wij begeleid door gert rijlaarsdam ilo uva en wouter van dishoeck mla 2 havo hoger algemeen voortgezet onderwijs is een vijfjarige opleiding voor leerlingen van 12 jaar tot 17 jaar die toegang geeft tot het hoger beroepsonderwijs hbo 3 de collega's waren henk zijlstra en tusse 00r gerard bohncke op scholengemeenschap nieuwar amstel in amstelveen de nederlandse literatuur na 1945 bibliografie kclb katholiek centrum voor lectuurinformatie en aet a r berkenbosch debatteren bibliotheekvoorziening

over beleid beknopte handleiding organiseert in samenwerking met de voor
academisch debatteren openbare bibliotheek beveren de cyclus groningen wolters
noordhoff 1989 de nederlandse literatuur na 1945 geen moeigce casus voor lit-
eraire eenieren f h van e a het analyseren fijnproevers wel een hulp om wegwijst
van een betoog argumentatieleer 1 worden in het massale aanbod groningen wol-
ters noordhoff 1983 een cursus die voor iedereen open staat omdat hij erop
gericht is mensen met rijlaarsdam gert de consequenties van literaire belang-
stelling voldoende inzicht schrijfonderzoek voor schrijfonderwijs in te geven om
nog meer te genieten van levende talen 440 april 1989 de itaratuur en om er met
nog meer ken nis van zaken over te praten rijlaarsdam gert schrijfboek een cur-
gids en raadsman daarbij is professor sus doel en publiekgericht schrijven marcel
janssens kul op basis van informatie groningen wolters noordhoff 1987 data 19
april 26 april 3 mei en 6 mal 1993 tekens vanaf 20 ter prijs 12w fr voorde
volledige cyclus inclusief syllabus inschrijvingen en inlichtingen kclb mutsaerts-
baat 32 2000 antwerpen tel 03 232 77 94 n si 2 y dny 3n u i s ks s tih ye s7 r i8m t
ae 4 y s t 34l4 l b o d c d t i